

Evidencijski broj / Article ID: 18619349

Vrsta novine / Frequency: Dnevna / Daily

Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska / Croatia

Rubrika / Section:

Mjesecima čekam u gao. Putovanje je zbilja naporno. U Abidjanu, Bamaku i Gao ima turista: Amerikanaca, Francuza, zadovoljnih ljudi što biciklom obilaze Afriku.

JI ŽELE KRENUTI, ODMAH, PO SVAKU CUENU, NAROČITO ABEBI. A CURA NUE IMALA SREĆE. NA PUTU ŽENE NE MOGU BAŠ BIRATI IKO ĆE ZARADITI NOVAC I PLATITI PRIJEVOZ.

JE BRINU O DJECI ILI SE BRINU O MUŽEVIMA. ABEBI JE ODABRALA MUŽEVE. JE SE PLAĆA. PUNO JE RADILA. POTPUNO JE SLOMLJENA. IOU JE SVI GLEDALI SVISOKA. POGOTOVNO MUŽEVI KOJI SU JE ZAPOŠLJAVALI. ŠRJEME JE DA ODE.

ZOVEM SE ALPHA. KAO ALPHA BLONDY, PJEVAČ. ALI JA NISAM PJEVAČ NEGOTOLAR. ZOVEM SE ALPHA COULIBALY, KAO COULIBALY IZ MALIJA. ALI JA NISAM IZ MALIJA, NEGOTOLAR. BRAČNI STATUS: OŽENJEN, JEDNIM DJETETOM. MOJI ŽENA I SIN OSTAVILI SU MĘ U ABIDJANU. IKAD ME NE ZOVU. NI GLASA OD NIJH.

TIENCE I BADIAN OTPUTOVALI SU U PARIZ, NE, NISU DOBILI VIZU. IR NISTE NIKAD IMALI POSLA S KONZULATOM? VO SHO ONAMO OTIŠLI SVI TROJE ZAJEDNO.

AUTORI STRIPA "ALPHA", KOJI ILUSTRIRA PUT IMIGRANTA OD AFRIKE DO EUROPE I KOJI JE UPRAVO OBJAVLJEN I U HRVATSKOJ, GOVORE ZA NEDJELJNI

Hravatska je geografski postala dio izbjegličke i emigrantske rute u ljeto 2015., četiri godine od tada većina ovdašnjih ljudi ne zna što gotovo pa uobičajeno na tom grozomornom putu prolaze ljudi koji pritisnuti bilo teškom neimaštinom bilo ratom, ali gotovo uvijek beznadnošću, odluče otici, domoci se Europe.

"Pet-šest godina putovanja, i to je bolje nego trunuti ovdje. Možda ćeš umrijeti prije kraja puta, ali ako ostaneš ovdje, bit ćeš mrtav i ranije", kaže glavni lik grafičkog romana "Alpha", važnog stripa ovog vremena koji dobro ilustrira očajničko putovanje jednog nesretnika od Afrike do Europe.

"Alpha" je ovih dana objavljen i kod nas (prijevod Mirna Šimat, VBZ). Napisala ga je Bessora, francuska autorica podrijetlom iz Gabona, a ilustrirao Barroux, poznati francuski umjetnik. Niti očajem pritisnuti emigranti puno znaju o toj Europi, niti mi ovdje puno znademo o njima i tome otkud stižu. Odavno mnogi ni ne registriraju vijesti u kojima se ravnodušno pobrojavaju poginuli po moru, oni što su bili spremni nogama pregaziti tisuće kilometara, među kojima znatan dio pustinjom, tek povremeno stijesnjeni u kakvom odavno rasplatom kamionu, naslagani kao olovke u pretrpanoj pernici. Nešto od toga Hrvatima je svojevremeno pokušao približiti Kristian Novak, pišući u "Ciganinu, ali najljepšem" i o Nurzatu, iračkom Kurdu koji bježeći od umiranja u Iraku zaglavi u hrvatskom Međimurju. Od Iraka do Međimurja, na putu do tog Zapada, Nurzat postaje žrtvom, izluden zaboravlja slike mjesta otkuda je pošao kao i slike mjesta kamo je krenuo.

OD ABIDJANA DO PARIZA

"Alpha: Od Abidjana do Gare du Nord" za iznimnu je književnu i umjetničku vrijednost 2016. dobio nagradu engleskog PEN-a. Alpha je stolar iz Obale Bjelokosti, iz Abidjana. Ima tome šest mjeseci da je, zaduživši se do grla, poslao ženu i sina u Francusku ilegalnim putem jer vizu im u tamošnjem francuskom konzulatu nisu dali. Ne zna što je s njima, do kuda su stigli, jesu li živi, jesu li došli do Francuske. I on će put Europe. Putujući s Alphom, čitatelj putuje kroz sukob suvremenog ljudskog jada. Ako niste ranije čitali niti jednu knjigu koja tematizira osvajanje ilegalnih emigrantskih ruta, nakon ove te ljude morate gledati s makar zrnom više empatije. Kako u razgovoru za Jutarnji list kaže ilustrator Barroux: "Razmišljam sam, za Drugog svjetskog rata, kad su Nijemci bili posvuda po Francuskoj,

"Na putu ćeš možda umrijeti, ali ako ostaneš ovdje, bit ćeš mrtav sigurno"

Autorica grafičkog romana je Bessora, doktorica antropologije rođena u Belgiji od majke Švicarke i oca Gabonca, koja je odrastala u Europi, Sjedinjenim Američkim Državama i Africi, a za crteže je zaslužan poznati francuski umjetnik Barroux

✓ Karmela Devčić

ŠTO BIH JA NA NIHOVOME MJESTU
Radije bih bio ubijen pokušavajući emigrirati u Europu, negoli da poginem u vlastitoj zemlji, kaže za Nedjeljni Barroux (gore). Odlučila sam pisati o dehumanizaciji, govori pak Bessora (lijevo)

svi su se razbježali, pobegli. Prioritet je bio preživjeti. Da sam ja danas mlad čovjek u Sudanu ili Etiopiji, kakva bi bila moja budućnost? Bez nadje. Da budem iskren, radje bih bio ubijen pokušavajući emigrirati u Europu, negoli da poginem u vlastitoj zemlji, ubijen ratom ili glađu".

Alphino putovanje počinje s velike avenije u Abidjanu koja se, ironično, zove - Bulevar mira. "Kad izadete iz konzulata, jedno je sigurno - shvatite da Obala Bjelokosti voli Francusku više nego što Francuska voli Obalu Bjelokosti. Ali, budući da usto Obala Bjelokosti ne voli previše vlastiti narod, njeni građani i dalje bježe u Europu", objašnjava Alpha koji zapravo piše dnevnik vlastitog putovanja u Europu. Džaba mu je djed od 1939. do 1945. ratovao za Francusku, uzalud u Francuskoj odlikovan medaljama. Današnja Francuska njegovu unuku vrata ne otvara, makar su im u doba kolonijalizma, kaže, pričali da su svi oni - Francuzi. "Danas nitko ne može dobiti vizu, čak ni oni koji su u braku s bijelcima."

NAJMANJI RIZIK

Najopasnije ilegalne imigrantske rute u neku su ruku najmanje riskantne jer ideš li morskim putem postoji šansa da ćeš se utopiti, ali su manje šanse da će te uhvatiti policija. Sjevernoafričke zemlje te migrante iz subsaharske Afrike ne tretiraju ništa bolje negoli Evropljani; one štite Europu od migranata, "paze na svoje granice u zamjenu za mnogo novca".

Alpha duguje 12.000 eura što ih je dao za putovanje žene i sina; odlučuje prodati stolarsku radionicu, platiti dug i sam krenuti, imat će dovoljno novca da plati put do Maliju, prve točke na put do Europe. Prevaren od krijumčara, ostavlja im i kuću i radionicu. U usporedbi sa suputnicima koje putem slučajno sreće i s kojima ga zajednička muka zbliži, Alpha je alfa, njemu je još i "dobro".

Dok kreću iz Abidjana, bilježi: "Dječak pokraj mene obučen je kao da ide u školu. Lagao je svojim roditeljima da ide na nastavu kao obično. U ovom trenutku njegova majka misli da je još tamo. S vremenom će shvatiti da danas nije bio u školi. Možda će ga i za deset godina još čekati. Ima ljudi koje čekaš cijeli život".

U Maliju očajna trinaestogodišnja djevojčica njemu nepoznatom muškarcu na ulici u ruke predaje svojeg šest, sedam godina starog brata. Majku su im, senegalsku trgovkinju, uhitili, kći mora napraviti sve da je izvuče iz zatvora, a brata, plativši s puno novčanica, šalje put Europe. Alpha sreće i Kamerunca Eugena, nezaposlenog sociologa koji je već pet godina na putu prema Europi. Otišao je jer ga državne škole u Kamerunu nisu htjele zaposliti zbog, kako kaže, "njegovih stavova", a privatne škole dovode

“

Htio sam napraviti strip o stvarnoj Africi, realnoj, a ne o lavovima i ljudima s kopljima. Već o modernim ljudima koji imaju pametne telefone, ali nemaju - nadu

europске emigrante koji se ne miješaju u politiku. Imigranti, zapeli na putu, oplačani od krijumčara, ne bi li zaradili novac za daljnje putovanje i sami postaju šverceri, krijumčari. Kako je nastao "Alpha", uoči gostovanja na riječkom književnom festivalu **Vrisak** govori ilustrator Barroux:

"Bio sam inspiriran stvarnim likom, čovjekom koji se zove Togola. U to doba radio sam u skvotu, s puno drugih umjetnika, bilo je tamo pjesnika, slikara, glazbenika, kipara. Svi smo živjeli skupa i svi smo radili skupa. Jednog sam dana u kuhišnji sreću jednog krupnog crnca, pili smo skupa kavu. Spavao je tamo nekoliko dana. Razgovarajući s njim palo mi je na pamet da napravim Alphu. Togola je prijavljen koliko mu je bilo teško doći do Francuske, i kako mu je ovdje danas. Osam je godina ilegalno u Francuskoj, tu ima posao, kuću, obitelj, ali nema dokumente. Živi u stalnom strahu".

LJUDI BEZ IDENTITETA

Barroux je bio spreman crtati, ali trebao je autora koji bi napisao priču. "Sreću sam Bessoru na **sajmu knjiga**. Razgovarali smo, pokazivao sam joj moj zadnji strip koji govorio o Prvom svjetskom ratu, naslovjen je 'On les aura'. Kazao sam da bih volio napraviti sličnu **knjigu** o Africi. Strip o stvarnoj Africi, realnoj, a ne o lavovima i ljudima s kopljima. Već o modernim ljudima, ljudima koji imaju pametne telefone, ali nemaju - nadu." Nju je to zainteresiralo, sreli su se par puta u Parizu, potom mu je poslala početak priče: "Bio je bolji nego što sam očekivao".

Bessora kaže: "Barroux je želio napraviti grafički roman o imigraciji, ali to je silno široka tema. Dugo sam okljevala prije nego što sam pristala uključiti se. Prije toga morala sam susziti priču, naći fokus, pronaći lik koji će je utjeloviti. Nisam htjela, kad je riječ o imigraciji, upasti u kliše u kojem su ljudi pretvoreni u migrante koji više nemaju osobni identitet, nemaju povijest. Odlučila sam pisati o dehumanizaciji, htjela sam da mi temeljna ideja bude opstanak".

Bessora je doktorirala antropologiju. Rođena je u Belgiji, majka joj je Švicarka, otac Gabonac. Odrastala je u Europi, Sjedinjenim Američkim Državama i Africi.

"Kad poželim putovati između Europe i Afrike, ja trebam samo sjesti u avion, ne treba mi ni viza, i za samo šest sati sam tamo, dok je Alphi za taj put trebalo osamnaest mjeseci. Osamnaest mjeseci teške muke. Morala sam stati u tude cipele, pobrinuti se da se čitatelji identificiraju s njim. Prije pisanja provela sam neko vrijeme tražeći izvještaje, dokumentarne filmove i akademiske materijale, publikacije neprofitnih organizacija na temu imigranata."

Crteži kojima Barroux prati priču surovo su izravni.

"Kad sam pročitao cijeli tekst, bio je doista snažan, baš težak. Razmišljao sam kako da napravim i takve ilustracije... sirove i snažne. U tom mi je trenutku na pamet pala izložba koja mi se svidjela, jako, izložba o 'art brut'. Otišao sam u supermarket, kupio kutiju flomastera, markera, vrlo jeftinih, i počeo crtati. Nekoliko markera i crna tinta, zbog sjena. Najteže mi je bilo držati istu energiju dok ne završim cijelu **knjigu**, raditi u maniri ne da bude lijepo, već da bude moćno i surovo, kakav je i tekst. Kako nacrtati žegu? Kako ilustrirati prašinu, vrijeme koje protjeće? Kako nacrtati te apstraktne stvari? Proveo sam puno vremena u knjižnicama, pokušavajući pronaći slike, fotografije, filmove koje bih mogao koristiti, ne bih li putovao po Africi s mojim likom, Alphom?" ✓